

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1971

BRNO 1972

NEOLITICKÉ OSÍDLENÍ V PŘEROVĚ-PŘEDMOSTÍ (okr. Přerov)

MARIE JAŠKOVÁ, Vlastivědný ústav, Přerov
(Tab. 20)

V září 1971 provedlo pracoviště prehistorie Vlastivědného ústavu v Přerově záchranný výzkum v Přerově-Předmostí. V souvislosti se zřizováním nové přípojky železnice směrem na Dluhonice, v prostoru mezi nynější železniční tratí a zahradami na východním okraji Předmostí, se prováděla skrývka zeminy a současně se vyhluboval odvodňovací příkop. Celý prostor byl ihned zavážen vysokým násypem štěrku.

Zaměstnanci ČSD z výhybny Předmostí upozornili pracovníky vlastivědného ústavu, že ve vybagrované hlíně se objevují zlomky keramiky. Při prohlídce místa bylo zjištěno, že v jižním profilu příkopu se rýsuje spodní část několika jam; horní část všech objektů byla zničena bagrováním. Protože termíny prací, prováděných při přípravě terénu, bylo nutno přísně dodržovat, bylo možno uskutečnit pouze třídní záchranný výzkum zachycených pravěkých objektů.

Během výzkumu byl proveden sběr na celém vybagrovaném prostoru (rozsah asi 450 × 150 m) a byly prozkoumány zbytky 5 jam. Jáma č. 1 byla téměř úplně zničena. Povrchová černohnědá vrstva měla v těchto místech mocnost asi 45 cm, jílovitá vrstva pod ní o síle 40–50 cm nasedala na vápencové podloží. Jáma byla zahloubena asi do poloviny hloubky jílovité vrstvy. Těsně nad dnem v ní byl nalezen femur dospělého člověka, několik kousků keramiky a štípané industrie. Hlína zásypu byla sytě hnědé barvy a obsahovala drobné hrudky mazanice a uhlíky.

Jáma č. 2 byla položena 360 cm směrem k východu od první jámy (nacházela se proti vchodu do první oplocené zahrady, majitel Kupka). Také tato jáma byla téměř zničena. Měla původně obdélný tvar a v jihozápadní části byla zahloubena mělkým schůdkem. V tomto zahloubení ležela skrčená kostra dítěte (délka skrčeného těla byla 65 cm). Kostra byla špatně zachována, kromě toho byla lebka ještě poškozena při bagrování, takže z ní zůstala jen část dolní čelisti s 5 zuby. Dále byla zčásti dochována pravá strana hrudníku s hrudní kostí a s několika neúplnými žebry a obratli a konečně některé kosti horních a dolních končetin. Dítě leželo na levém boku v silněji pokrčené poloze, hlava směřovala k severozápadu. Před kostrou ležel podkovovitý závěsek s drobným, okrouhlým otvorem v jednom rameni, na předloktí byl náramek a mezi žebry válcovitý korál. Všechny ozdoby byly zhotoveny ze spondylu. V zásypu jámy byly zlomky keramiky, část nádoby s drobnými pupky a s nehtovými vrypy mezi nimi a několik štípaných artefaktů.

Asi 300 cm k východu byly zbytky kruhovitě, mísovitě zahloubené jámy č. 3. V jejím zásypu se našly úlomky říční škeble, hliněný korál, hrudky mazanice, zlomky keramiky a štípané industrie. Jáma č. 4 byla vzdálena zhruba 15 m směrem k východu. Hlína zásypu obsahovala jen malé množství mazanice a zlomků nádob. Jáma č. 5 se rýsovala asi 7 m dále k jihovýchodu. Zůstala z ní jen slabá vrstva tmavé hlíny, v níž nebyly žádné nálezy.

Ve vybagrované hlíně, pokud ještě bylo možno ji prohlédnout, byly nalezeny kousky mazanice a střepy nádob, které patřily většinou volutové keramice, jen málo z nich moravské malované. Sídliště se rozprostíralo až za dnešní železniční trať, protože při prohlídce polí na druhé straně trati se našlo také několik úlomků nádob.

Závěrem lze konstatovat, že v Přerově-Předmostí bylo objeveno sídliště z mladší fáze kultury s volutovou keramikou, které bylo zřejmě převrstveno osídlením v období pozdní fáze kultury s moravskou malovanou keramikou. Významným nálezem jsou zde především dva pohřby v jamách volutového sídliště.

Neolithische Besiedlung in Přerov-Předmostí. In Přerov-Předmostí wurde bei der Erweiterung der Eisenbahnstrecke eine neolithische Siedlung gestört. Die Funde zeigen auf eine Besiedlung aus der jüngeren Phase der Kultur mit Volutenkeramik und aus der späten Phase der Kultur mit mährischer bemalter Keramik. Bei der Rettungsaktion stellte man 5 Grubenüberreste fest. In zwei waren Bestattungen. In Grube Nr. 2 befand sich ein Kinderskelett, bei dem Spondylusschmuck gefunden wurde. Die Grube mit der zweiten Bestattung war fast völlig zerstört; von dem Skelett blieb nur ein Femur eines erwachsenen Individuums erhalten.

NÁLEZ KOPYTOVITÝCH KLÍNŮ V DOLNÍCH VĚSTONICÍCH (okr. Břeclav)

BOHUSLAV KLÍMA, AÚ ČSAV Brno
(Tab. 21)

V září 1971 našel Jos. Pavlica při hloubení nové studny na dvoře své usedlosti v Dolních Věstonicích (okr. Břeclav) zlomek kostěného šídla a dva broušením dokonale tvarované neolitické ka-

menné nástroje. Podle typologické klasifikační předlohy (Sl. Vencl 1960) lze oba předměty označit za protáhlé (délka 23,5 a 18,7 cm) a středně vysoké kopytovité klíny. Jejich výška přesahuje jen mírně šířku. Nikoli tedy natolik, aby mohly být řazeny již do kategorie vysokých kopytovitých klínů. Boky příčného profilu vykazují přibližně rovnoběžný průběh s mírným zúžením k základně. Tělo je v podélném profilu k oběma koncům jen slabě obloukovitě sníženo. Nálezy lze proto na základě dosavadních zkušeností připsat střední nebo mladší fázi volutové kultury. Obdobné tvarové variace přežívají ještě i do dalšího období kultury vypíchané, kde se však objevují častěji již tvary poněkud odlišné. Bývají především ještě vyšší a vyznačují se hlavně nápadně sníženým a zúženým týlem i zúžením základny. Tyto znaky nelze u našich předmětů v takové podobě prokázat. Ty jsou zcela pravidelné a jen menší z nich vybočuje z řady tím, že jeho hřbetní linie není v profilu zaoblená, ale vytváří v klenbě nevýraznou hranu. Oba jsou z téhož kvalitního, poměrně lehkého a zřejmě i snadněji zpracovatelného materiálu, z jemně vrstvené krystalické břidlice zelenavě modrošedé barvy. Místy byly na povrchu kryty slabým vápnitým sintrem. Menší z nich byl při práci nálezcem přeražen. Stejně i lom kostěného šídla je téhož původu. Jen odlomený vrchol se již nepodařilo ve vyhloubené šachtě objevit.

Při ohledání místa nebylo možno zjistit žádná zvláštní pozorování o podrobnějších nálezových okolnostech, neboť současně se zahlubováním studny byly zapouštěny i betonové skruže, které zneumožňovaly jakékoli studium raženého profilu. Ale ani podrobné přehlednutí vykopaných zemin nepřineslo doplňující zjištění. K nálezovým okolnostem mohl Jos. Pavlica jen sdělit, že popsané předměty ležely osamoceny, bez průvodních, tedy dalších nálezů, dosti hluboko (165 cm) pod dnešním povrchem zřejmě v původní černozemní půdě, kterou překrývá mohutná vrstva splachů, sutí a nejsvrchnější pak navážky. Pozoruhodný je však v bezprostředních nálezových okolnostech vzájemný vztah obou kamenných předmětů. Ležely těsně nad sebou ve zkřížené poloze. To nenasvědčuje však jistě tomu, že by Jos. Pavlica prokopával sídlištní nebo jiný nálezový objekt na sídlišti. Tvarová dokonalost a minimální opotřebenost kopytovitých klínů spolu se skrovnými údaji o podrobnostech objevu napovídají, že nález předmětů můžeme pokládat nejspíše za náhodně objevený depot.

Literatura:

Sl. Vencl (1960): Kamenné nástroje prvních zemědělců ve střední Evropě. Sborník Národního muzea v Praze A-XIV, 1--2, 1--94, Praha.

Der Fund von zwei Schuhleistenkeilen in Dolní Věstonice (Bez. Břeclav) tat beim Brunnenausgrab am Hofe seines Anwesens im September 1971 Josef Pavlica. Typologisch können sie zu mittelhohen Formen gereiht werden, welche besonders für die mittlere und jüngere Phase der Kultur mit Volutenkeramik typisch sind. Sie lagen isoliert in einer Tiefe von 165 cm in der ursprünglichen Schwarzerde unter einer mächtigeren Aufschüttung, in gekreuzter Lage unmittelbar obereinander und wurden von einer Knochenahle begleitet. Nicht einmal bei Durchsicht des ausgehobenen Erdreiches wurden weitere Funde und Beobachtungen getan. Die Formenvollkommenheit der Gegenstände und ihre minimale Abnutzung, gemeinsam mit den angeführten spärlichen Angaben über die Fundumstände zeugen davon, dass wir den Fund am ehesten als ein zufällig entdecktes Depot betrachten können.

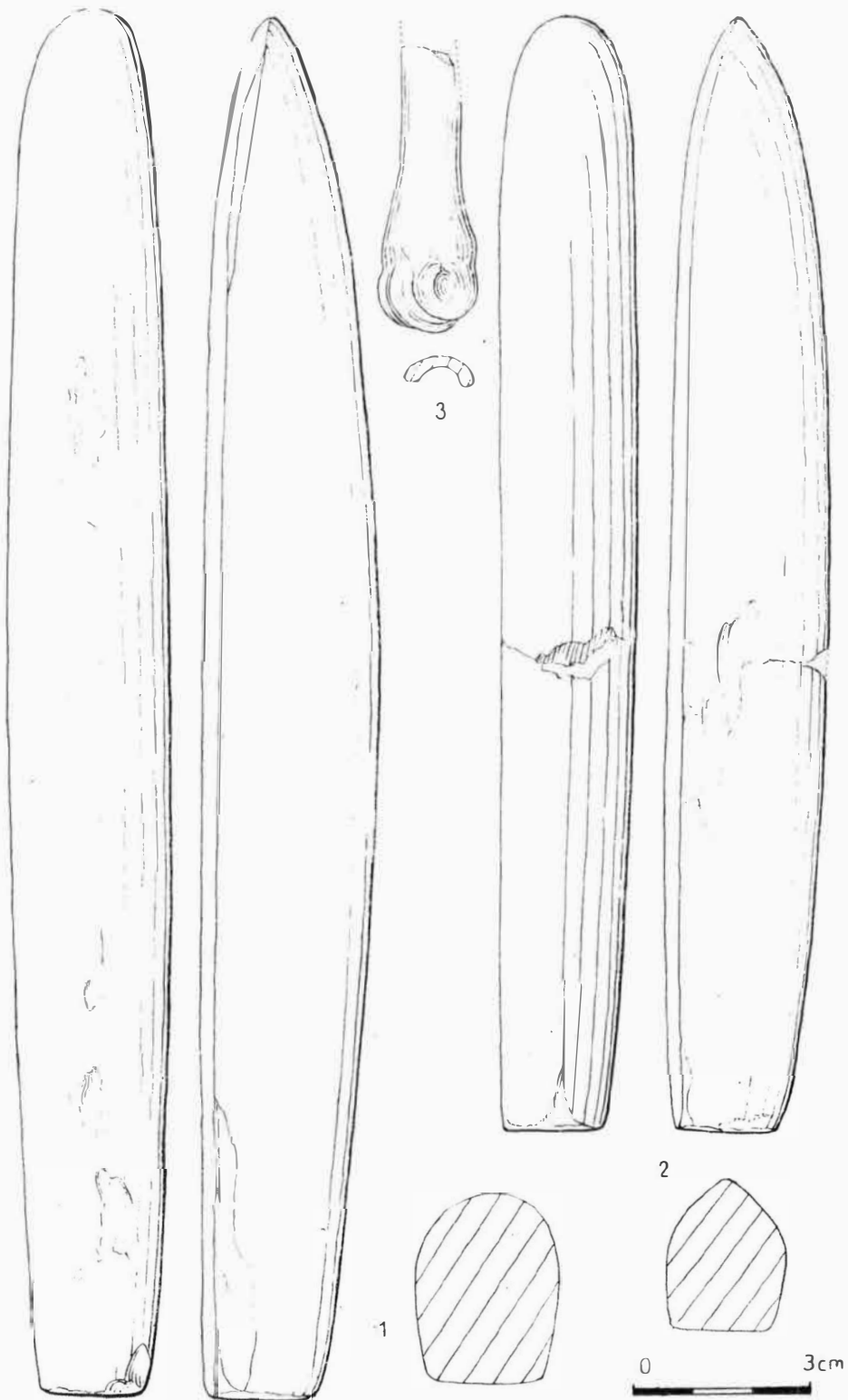

NEOLITICKÉ SÍDLIŠTĚ U BUCHLOVIC (okr. Uherské Hradiště)

ROBERT SNÁŠIL, Slováké muzeum, Uherské Hradiště

V roce 1971 sesbíral pan Horák v trati „Padělky“, katastr obce Buchlovice, při úpravě pozemku pro sad JZD Buchlovice, několik pazourkových a křemencových úštěpů. Mezi touto kolekcí je i část pazourkového jádra. Po orbě plochy se na povrchu objevovaly tmavé skvrny, horní částí výplní objektů, z nichž jmenovaný získal dva menší střepy z výdutí nádob. Keramika i úštěpy dovolují lokalitu zařadit do neolitu. Jedná se o sídlišť kultury volutové nebo moravsko-slovenské malované. Lokalita se nachází západně od Buchlovic, v nezalesněné části svahu kopce „Proštipená“.

Neolithische Siedlung bei Buchlovice (Bez. Uherské Hradiště). Aus dem Kataster der Gemeinde Buchlovice in der Flur „Padělky“ gewann man eine kleinere Kollektion gespaltener Feuerstein- und Quarzindustrie und zwei Scherben der volutenkeramischen oder der mährisch-slowakischen bemalten Kultur.

Tab. 21

Dolní Věstonice (okr. Břeclav), Depot kopytovitých klínů. — Schuhleistenkeile — Depot

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1971

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulík

Redaktoři: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Říhovský

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

Kresby: Doc. dr. B. Klíma, M. Bálek, S. Janák, A. Životská

Na titulní obálce: Nádobka z eneolitického sídliště v Brně-Lískovci

Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné